

Kelminis papartis

Dryopteris filix-mas

Rangas: **species**

2

STEBĖJIMŲ

2

STEBĖTOJŲ

Rugpjūtis

PIKO MĖNUO

KARALYSTĖ

Plantae

KLASĖ

Polypodiopsida

ŠEIMA

Dryopteridaceae

GENTIS

Dryopteris

Kur ir kada stebėti?

Daugiausia stebėjimų užfiksuota rugpjūtį.

Apie rūšį

Kelminis papartis – daugiametis, žolinis, iki 1 m aukščio papartinių (Dryopteridaceae) šeimos augalas, priklausantis sporinių induočių grupei. Lietuvoje dažnai sudaro ištisus sąžalynus. Auga miškuose, pamiškėse, krūmynuose, sausose ir apydrėgnėse vietose.

Morfologija

Šakniastiebis trumpas ir storas, apaugęs minkštais, plačiais žvynais. Dirvožemyje šakniastiebiai įsitvirtina pridėtinėmis šaknimis. Iš šakniastiebio viršūnės išauga skroteliški lapai, kuriems būdingas viršūninis augimas ir makrofilija – stambialapiškumas. Augdami ratu, lapai sudaro piltuvo pavidalo puokštę.

Lapai sudaryti iš lapkočių ir lapalakščių. Lapkotis yra 6–30 cm ilgio, iki 5 mm storio ir su 6–8 indų kūleliais.

Lapalakštis vieną kartą plunksniškas, pailgas, su palaipsniui nusismailėjusia viršūne ir susiaurėjusia pamatine dalimi. Segmentų kraštai bukai dantyti. Lapkotis ir apatinė lapo lakšto pusė apaugę tankesniais ar retesniais rudais žvyneliais. Vegetatyviniai lapai gelsvai žali, sporifikuojantys – žali. Jauni lapai sraigiskai susisukę.

Nėra specializuotų sporifikuojančių ūglių-strobilų. Pupelės formos izosporos susidaro ovaliose sporangėse. Sporos teikiasi į grupes – sorus, kuriuos dengia inkstų formos induzijos.

Anatomija

Augalo ašinės struktūros neturi brazdo. Stelės tipas – diktiostelė. Indų kūleliuose yra apytakos audiniai: floema (karniena) ir ksilema (mediena). Sporangės vienasluoksnės, su skiautere.

Gyvenimo ciklas

Kelminis papartis subręsta dažniausiai 10–20-ais gyvenimo metais. Gyvenimo ciklą sudaro dviejų kartų kaita: diploidinio sporofito ir haploidinio gametofito. Dominuoja sporofitas, gametofitas beveik mikroskopinis. Augalas sporifikuoja birželio–rugsėjo mėn. Apatinėje lapo pusėje susidaro sorai. Ant ilgo kotelio esančioje ovalioje sporangėje subręsta 64 rusvos pupelės formos izosporos. Sporos lengvai pasisėja ir sudygsta be jokio ramybės laikotarpio. Po 2–3 mėnesių išauga autotrofiniai gametofitai, vadinami polaiškiais. Prie substrato gametofitas tvirtinasi rizoidais. Gametofito an

teridžiuose susidaro spermatoziodai, archegonėse – kiaušialąstė. Pavasarį, po apvaisinimo, išauga nauji sporofitai. Apvaisinimui būtinas vanduo.

Paplitimas

Kelminis papartis plačiai paplitęs Europoje, Azijoje bei Šiaurės Amerikoje.

Skenuok ir peržiūrėk
naujausią informaciją

seskinesozas.lt

Biologinės įvairovės projektas
Duomenys: iNaturalist, Wikipedia, GBIF
iNaturalist rūšies puslapis